

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntö VM065:00/2012 8.5.2014

TERVOLAN KUNNAN LAUSUNTO KUNTALAIN HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEEN

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa kuntalain hallituksen esitysluonnokseen. Lausunto tulee toimittaa viimeistään 26.8.2014 mennessä. Lausuntopyynnössä on joukko kysymyksiä, joihin Tervolan kunta lausuu seuraavaa:

Kunnan toiminnan käsite (6 §)

Kunnan toiminnan käsitteen laajentaminen siten, että se koskee kunnan ja kuntakonsernin lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan, on perusteltua, sillä se on kunnan toiminnan johtamista kokonaisuutena riippumatta siitä, miten toiminta on organisoitu.

Kunnan toiminnan käsite antaa perustellusti lain tasoisen normin, jolla voidaan ohjata kunnan oman toiminnan lisäksi kunnan ja sen sidosryhmien ja kaupallisten kumppaneiden välistä kanssakäymistä ja toiminnan johtamista.

Kunnan tehtävät, järjestämisvastuu ja palvelujen tuottaminen (7 - 9 §)

Kunnan tehtävien jako lakisääteisiin, yleiseen toimivaltaan kuuluviin sekä toimeksiantotehtäviin sekä kuntien vapaus valita palvelujen tuotantotapa kuuluu olennaisena osana kuntien itsehallintoon. Yhdenvertaisen saatavuuden ja syrjimättömyyden periaatteiden kuuluminen lakisääteisesti järjestämisvastuun sisältöön on hyvin merkittävä kuntalaisten tasarvoisen kohtelun kannalta. Järjestämisvastuussa oleva kuitenkin määrittelee palvelujen ja muiden toimenpiteiden tarpeen, määrän ja laadun, eli mitä palveluja kunnassa tai alueella tarvitaan ja miten paljon. Tämä voi tarkoittaa sitä, että eri alueille palvelutarpeet määritelläänkin mm. kustannustehokkuuteen vedoten niin, että kuntalaiset eivät tosiasiallisesti ole yhdenvertaisia saatavuuden näkökulmasta katsoen. Järjestämisvastuun säilyminen kunnalla käytettäessä yksityistä palveluntuottajaa selkeyttää kunnan ja yksityisen palvelun tuottajan vastuunjakoa.

Lakiluonnoksen kyseiset pykälät ovat tarpeellisia kuntien toimintaympäristön ja palvelujen tuottamistapojen muuttuessa mm. tulevan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämislain (sote -uudistus) säätämisen

15.8.2014

myötä. Pykälissä kuvataan vastuut palvelujen järjestämisessä, tuottamisessa ja rahoittamisessa. Pykälissä erotetaan myös järjestämisvastuu tuotantovastuusta, joka on myös tarpeellista tulevat muutokset huomioon ottaen. Kuntalaisen palvelujen saatavuuden turvaamisen kannalta lakiesityksen 8 §:ssä määritetty järjestämisvastuussa olevan toimijan vastuu palveluista ja niiden saatavuudesta on erityisen tärkeää.

Kuntatalousohjelma (12 §)

Kunnan ja valtion välisen suhteen järjestämisessä lakiluonnoksen 12 § on keskeinen säädös. Voimassa olevan kuntalain peruspalveluohjelman menettely on osoittautunut riittämättömäksi keinoksi hallita kunnille lailla määrättyjen velvoitteiden määrän ja niiden aiheuttamaa kuntien menojen voimakasta kasvua. Peruspalveluohjelman ja peruspalvelubudjetin korvaaminen kuntatalousohjelmalla, jossa valtion tulee arvioida tehtävien rahoitusta valtiontalouden kehysten lisäksi kuntatalouden kantokyvyn näkökulmasta, on perustelu uudistus nykyiseen järjestelmään nähden. Koko kuntatalous huomioitaisiin nykyisestä menetelmästä poiketen ottamalla huomioon lakisääteisten tehtävien lisäksi kuntien itsehallintonsa nojalla itselleen ottamat tehtävät.

Rahoitusperiaatteen toteutumista tukee valtion talousarvion yhteydessä esitettävä arvio kuntatalouden kehityksestä sekä valtion talousarvion vaikutuksista kuntatalouteen. Ministeriöiden nykyistä laajempi mukana olo ohjelman valmistelussa tukee kuntapolitiikan kokonaisuuden hallintaa. Keskeinen tekijä kuntatalousohjelman onnistumisessa on sen vaikutus valtionhallinnon päätöksentekoon koskien kuntien laki-sääteisiä velvoitteita ja niiden rahoitusta. Valtioneuvoston päätökset kuntien velvoitteiden purkamiseksi ja niiden toteutuminen ministeriöiden valmistelussa, eivät kuitenkaan anna kovin suurta uskoa periaatteen toteutumiseen uuden lain 12 §:n säädöksen toimeenpanossa.

Kuntavaalien ajankohdan muuttaminen (15 §)

Lakiluonnoksen mukaan kuntavaalit pidettäisiin huhtikuussa ja uusi valtuuston toimikausi alkaisi vaaleja seuraavan kesäkuun alusta. Tervolan kunta ei pidä kunnallisvaalien ajankohdan siirtämistä järkevänä eikä tarpeellisenä. Nykyinen kuntavaalien ajankohta mahdollistaa valtuuston perehdyttämisen ja perehtymisen kunnallishallintoon sekä kuntatalouteen ennen seuraavien vuosien talous- ja toimintasuunnitelmien valmistelua.

Valtuuston koko (16 §)

Lakiluonnoksen mukaan kunta päättäisi itse valtuuston koosta ja laissa säädettäisiin vain valtuuston jäsenten vähimmäismäärä, joka määräytyisi kunnan asukasluvun mukaan. Kunnalle annettaisiin siten harkintavaltia valtuustoon koon suhteen, jolloin voidaan hyvin ottaa huomioon kunnan muiden toimielimien organisointitapa valtuutettujen lukumäärää pohdittaessa. Valtuutettujen vähimmäismäärän säätämisellä turvataan kuitenkin

kin se, että kunnassa on demokratian kannalta riittävän kokoinen valtuusto kunnan asukasmäärään nähden.

Kunnan asukkaiden vaikuttamismahdollisuudet (5 luku)

Valtuustolle on annettu laaja harkintavalta suoran demokratian laajuuden ja muodon suhteen, laissa annetaan esimerkkiluettelo osallistumis- ja vaikuttamistavoista ja keskeiseen asemaan nostetaan käyttäjälähtöinen osallistuminen ja vaikuttaminen.

Ehdotuksen mukaan kunnan on mm. mahdollista käyttää kansalaisraatia vaihtoehtona perinteisille kuntalaiskyselyille. Oleellista osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksissa on asioiden valmisteluvaiheessa toteutettu asukkaiden mielipiteen selvittäminen. Mahdollisuus johtokunnan jäsenen tai osan jäsenistä valitsemiseen valtuuston määrittämien perusteiden mukaisesti kunnan asukkaiden, kunnan henkilöstön tai palvelujen käyttäjien esityksestä tuo paremmin esille palveluiden käyttäjien näkökulman nykyisten poliittisesti valittujen johtokunnan jäsenten sijaan. Ehdotetun osallistavan budjetoinnin toteuttaminen käytännössä voi olla hankalaa. Todellisuudessa asia voi kiinnostaa vain harvoja ja tietyntyyppisiin asukasryhmiin rajoittuvia kuntalaisia ja silloin kunnan resurssien käyttäminen vuorovaikutteisten menetelmien käyttöön talouden suunnittelussa ei tuo toivottavia tuloksia. Aloitteiden käsittelyn määrääjän ulottaminen koskemaan myös muita, kuin valtuuston toimivaltaan kuuluvia asioissa tehtyjä aloitteita korostaa aloitteiden merkityksellisyyttä.

Kunnan vaikuttamistoimielimiä (vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto) koskevan sääntelyn kokoaminen kuntalakiin selkeyttää nykyistä sääntelytilannetta. Nuorisovaltuuston tai vastaavan nuorten vaikuttajaryhmän perustamisen velvoittavuuden lisääminen muiden vaikuttamistoimielimien rinnalle kuntalakiin on lasten ja nuorten osallistumismahdollisuuksien turvaamisen näkökulmasta perusteltua. Lain pitäisi vanhus- ja vammaisneuvostojen tapaan mahdollistaa useamman kuin yhden kunnan yhteinen nuorisovaltuusto tai vastaavan nuorten vaikuttajaryhmän perustaminen. Tällä olisi merkitystä erityisesti asukasmäärältään pienten kuntien kannalta ja niiden kuntien kannalta, joissa nuorten opiskelumahdollisuudet oman kunnan alueella ovat vähäiset.

Kuntalakiin ehdotettu viestintää koskeva 29 § tukee lain pyrkimyksiä luoda edellytyksiä osallistumiselle ja vaikuttamiselle. Kuntakentän erilaisuudesta johtuen on hyvä, että kunnilla on edelleen harkintavaltaa tiedottamisen laajuuden ja tapojen suhteen, kunnalta kuitenkin edellytetään aktiivista ja tehokasta viestintää. Lakiin kirjattu huolehtimisvelvollisuus siitä, että esityslistan valmistuttua toimielinten käsittelyyn tulevista asioista annetaan yleisen tiedonsaannin kannalta tarpeellisia tietoja yleisessä tietoverkossa, yhtenäistää kuntien nykyisiä käytäntöjä esityslistojen julkaisussa. Tärkeää on myös se, että laissa tuodaan esiin yksityisyyden

suojan henkilötietojen käsittelyssä toteutuminen ja se, että salassa pidettäviä tietoja ei julkaista verkossa.

Kunnan toimielinten ja johtamisen vaihtoehtoiset organisointitavat (31, 34 ja 38 §)

Lakiluonnoksen mukaan kunnan pakollisia toimielimiä olisivat vain valtuusto, kunnanhallitus ja tarkastuslautakunta. Muiden toimielinten määrä ja kokoonpano olisivat kunnan itsensä päättämiä. Säädökset lisäisivät merkittävällä tavalla kunnan mahdollisuuksia organisoida toimielimet paikallisten tarpeiden ja olosuhteiden mukaisesti. Lakiluonnos mahdollistaisi myös eri toimielinmallien (valiokuntamalli, puheenjohtajamalli ja tilaaja-tuottajamalli) soveltamisen perinteisen lautakuntamallin asemesta.

Lakiluonnoksen mukaan valtuusto voi päättää, että valtuuston puheenjohtaja, kunnanhallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä lautakuntien ja valiokuntien puheenjohtajat toimivat päätoimisena tai osa-aikaisena luottamushenkilönä. Lakiluonnoksen mukaan valtuusto päättäisi myös päätoimisen tai osa-aikaisen luottamus-tehtävän kuukausipalkasta ja korvauksista (lakiluonnoksen 81 §). Tehtävän hoidon palkkauksessa ja muiden ehtojen määrittelyssä sovellettaisiin kunnallisia viranhaltijoita koskevia säädöksiä. Näin ollen päätoimisesta tai osa-aikaisesta luottamustehtävästä muodostuisi kunnalliseen virkasuhteeseen rinnastettava tehtävä.

Lakiluonnos mahdollistaa valtuuston laajan ratkaisuvallan järjestää luottamustehtävien hoitamiseen tarvittava aikaresurssi ja muut toimintaedellytykset mahdollisimman kattavasti. Uhkana esityksessä on toisaalta kunnan johtamiseen ja toiminnan ohjaukseen rakentuvan rinnakkaisen tai päällekkäisen organisaatiotason muodostuminen. Uhkan torjuminen edellyttää yksiselitteistä päätoimisten tai osa-aikaisten luottamushenkilöiden ja kunnan virka- tai toimisuhteessa toimivien henkilöiden välistä tehtävien ja toimivallan kuvaamista, jotta välttyään ristiriitaiselta tai epäselvältä organisoimiselta.

Alueellinen toimielin (37 §)

Alueellisen toimielimen perustaminen mahdollistaa kuntalaisten lähidemokratian toteutumisen kuntakoon kasvaessa. Keskeistä alueellisen toimielimen perustamisessa on osoittaa sille riittävät resurssit ja toimivalta toteuttaa sille annettavia tehtäviä.

Kuntastrategia (39 §)

Kuntastrategian laatiminen tulisi kunnille pakolliseksi lakisääteiseksi velvollisuudeksi. Kuntien tulee jo lakisääteisesti laatia talousarvio ja taloussuunnitelma, jossa kunnan toiminta ja talous tulee suunnitella useammalle vuodelle. Kuntastrategia tulisi siten osittain olemaan samansisältöistä toiminnan ennakkointia taloussuunnittelun kanssa. Kuntastrate-

gian laadintavelvoite vahvistaa toisaalta valtuuston strategista johtamista, joka on kunnan pitkäjänteisen toiminnan kannalta perusteltua.

Kuntastrategia mahdollistaa luopumisen erilaisista sektorikohtaisista strategioista ja suunnitelmista, tämä johtaa suunnittelujärjestelmän jän-
tevoitumiseen ja terävoitumiseen. Kunnan kokonaisjohtaminen on hel-
pompaa laajan ja yhtenäiseen kuntastrategian avulla. Kunnan talousarvi-
ossa päätettyjen tavoitteiden ja määrärahojen perustuminen kuntastrate-
giaan lisää huomattavasti strategian vaikuttavuutta ja merkitystä. Mikäli
kuntastrategian laatiminen tulee lakisääteiseksi, tulee kunnilta vastaavas-
ti poistaa muita erityislainsäädössä kunnille annettuja suunnitteluvelvoit-
teita.

Kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät (40 ja 41 §)

Kunnanhallituksen tehtävät vastaavat pääosin nykyisessä laissa lueteltuja tehtäviä. Kunnanhallituksen ja sen puheenjohtajan tehtävien kirjaaminen esitetyllä tavalla lakiin vahvistaa kunnanhallituksen asemaa kunnan ope-
ratiivisessa johtamisessa strategisen johtamisen säilyessä valtuustolla. Lakiluonnokseen tehty lisäys siitä, että kunnanhallitus edustaa työnanta-
jaa ja vastaa kunnan henkilöstöpolitiikan toteuttamisesta selkeyttää va-
kiintunutta käytäntöä, jossa kunnanhallituksen on katsottu olevan työn-
antajaa edustava taho. Lakiluonnoksessa on säädetty myös kunnan omis-
tajaohjaus kunnanhallituksen tehtäväksi, joka lisää kunnanhallituksen
tehtävien vaativuutta erityisesti laaja-alaisten kuntayhtymien toiminnan
ohjaamisessa ja kunnan intressien valvonnassa. Kunnanhallituksen pu-
heenjohtajan aseman ja tehtävien nostaminen säädökseen vastaa hyvin
tämän päivän kuntakentän tarpeita. Edelleen tämäkin pykälä mahdollis-
taa kuntien erilaisten tarpeidenhuomioimisen kunnanhallituksen puheen-
johtajan tehtävistä päätettäessä.

Johtajasopimus (43 §)

Kunnan ja kunnanjohtajan välillä tehtävä johtajasopimus on koettu käy-
tännössä hyväksi menettelytavaksi ja siksi onkin tarkoituksenmukaista
kuntalaissa edellyttää johtajasopimuksen tekemistä kaikkien kunnanjohtajien osalta. Johtajasopimus selkiyttää poliittisen ja ammatillisen johdon
välistä työjakoa ja hyvin laadittuna sen parantaa poliittisten ja ammatil-
listen johtajien välistä yhteistyötä.

Omistajaohjaus ja kuntakonsernin johtaminen (6 §, 47 § - 49 §)

Kuntakonsernin johtamista ja kunnan omistajaohjauksen toteuttamista
koskevat pykälät olisivat uutta lainsäädäntöä. Kunnan toimintojen siirty-
essä mm. yhtiöittämisvelvoitteen nojalla tytäryhteisöille, on perusteltua
myös säätää omistajaohjauksesta ja kuntakonsernin johtamisesta kunta-
laissa. Kunnan omistajanohjauksen toteuttaminen on tehokkainta kunnan
kokonaan omistamien tytäryhteisöjen osalta, mutta muuttuu haasteelli-
semmaksi laaja-alaisten osakkuusyhteisöjen kohdalla. Omistajaohjauk-
sen yksi keskeinen haaste tulee olemaan lakiesityksen 48 §:ään kirjattu

velvoite ottaa huomioon tytär yhteisön hallituksen kokoonpanossa yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus.

Kuntakonsernin omistajaohjauksen merkityksen korostaminen ottamalla siitä säännökset kuntalakiin on tärkeää, sillä kunnat tuottavat palveluitaan hyvin erilaisin konsernirakentein.

Kuntien yhteistoiminta (8 luku)

Kuntien yhteistoimintaa koskevan luvun säädökset olisivat pitkälti samat kuin voimassaolevassa kuntalaissa. Uutena piirteenä lakiluonnoksessa on kuntien yhteistoiminnan ja hankintalain soveltamista koskevat täsmennykset. Säädös selkeyttää kuntien yhteistoiminnan toteuttamista määrittämälle ne palvelut, jotka voidaan antaa toisen kunnan järjestettäväksi ilman hankintamenettelyä. Lakiluonnoksessa säädettäisiin myös lain tasolla sellaisesta kuntien yhteisten toimielimien ja virkojen toteuttamisen periaatteista, joita kunnat ovat toteuttaneet soveltamalla voimassa olevaa lakia. Uudet säädökset selkeyttävät näin ollen olemassa olevaa käytäntöä.

Luottamushenkilöiden kelpoisuus kunnan toimielimiin (10 luku ja 74 §)

Luvun määräykset vastaavat pääosiltaan nykyistä kuntalakia. Esitetyssä lakiluonnoksessa kelpoisuusehtoja kunnanhallituksen jäseneksi sekä puheenjohtajaksi tai varapuheenjohtajaksi oltaisiin tiukentamassa. Tiukennus koskisi erityisesti kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä sekä yhteisöjen palveluksessa olevia henkilöitä. Kelpoisuusehtojen tiukentamisella pyritään selkeyttämään kunnan konsernijohtamisesta vastaavan kunnanhallituksen ja tytäryhteisöjen välisiä vastuusuhteita. Lakiluonnoksen esitykset ovat siten perusteltuja ja niiden toteuttaminen tuo johdonmukaisuutta kuntakonsernin toimintaan ja johtamiseen.

Päätoiminen ja osa-aikainen luottamushenkilö (81 § ja 82 §)

Päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevat ehdotukset ovat selkeitä niin työnajan näkökulmasta kuin luottamushenkilön näkökulmasta. Luottamushenkilön asemaan ehdotukset selkeyttävät ja parantavat huomattavasti. Erityisesti kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa sekä kunnallisessa yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa olevien sairausloman ajan palkkaetuja, sekä oikeudesta vuosilomaan ja perhevapaisiin koskevien määräyksien soveltaminen on olennainen parannus. Samoin päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön oikeus kunnan henkilöstön lakisääteiseen työtapaturmavakuutukseen ja ammattitautiturvaan sekä työterveyshuollon palveluihin tuo heidät samaan asemaan kunnan virka- ja työsuhteisen henkilöstön kanssa.

Sidonnaisuuksista ilmoittaminen (85 §)

Velvoite ilmoittaa sidonnaisuuksista koskisi keskeisiä luottamustehtäviä sekä kunnan viran- ja toimenhaltijoita. Sidonnaisuuksien ilmoittamiselle tavoitellaan kunnan toiminnan ja päätöksenteon avoimuutta ja läpinäkyvyyttä, jota korostaa myös se, että sidonnaisuuksia koskeva rekisteri tulisi julkaista yleisessä tietoverkossa. Lakiluonnoksen sidonnaisuuksia koskeva säädös on perusteltu.

Kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyys (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)

Lakiluonnoksen mukaan kunnan perimien luottamushenkilömaksujen (ns. puoluevero) määrä tulisi ilmoittaa vuosittain kunnan tilinpäätöksessä. Säädöksellä tavoitellaan läpinäkyvyyttä samoin kuin lakiluonnoksen 85 §:n sääöksissä, joka myös on perusteltua avoimuuden lisäämiseksi.

Otto-oikeuden rajaaminen kunnanhallitukselle (93 §)

Lakiluonnoksessa otto-oikeus rajattaisiin vain kunnanhallituksen oikeudeksi, kun se voimassa olevassa laissa on myös lautakunnilla ja johtokunnilla. Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta, taloudenhoidosta ja kunnan toiminnan yhteensovittamisesta. Ehdotus otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle korostaa tätä vastuuta.

Toimielinten sähköinen päätöksenteko ja tietojen ja pöytäkirjojen julkaiseminen tietoverkossa (99 § - 101 § sekä 109 §, 110 § ja 141 §)

Sähköisen päätöksenteon ja sähköisten kokousten mahdollistaminen lakiluonnoksessa on sekä perusteltua että tarkoituksenmukaista asioiden käsittelyn tehostamiseksi. Sähköisten kokousten käyttöönotto ehdotetulla tavalla tulee olemaan varteenotettava kokousten järjestämistapa erityisesti pitkienetäisyyksien maakunnassa Lapissa, jossa matkakustannusten osuus toimielin kokouskuluista on merkittävä. Kuntien tulee varmistua siitä, että kunnasta löytyy tarvittava osaaminen varmistamaan käytettävien järjestelmien, palvelinten ja tietoliikenneyhteyksien tietoturvallisuus ja suojaus. Sähköisten kokousten järjestämiselle puutteellisista laajakais-tyhteyksistä voi muodostua ongelma, erityisesti sähköisessä kokouksessa läsnä oleviksi todettujen yhdenvertaisen näkö- ja ääniyhteyden kannalta. Kunnan hallinnon tehokkuutta lisää myös laki-luonnoksen edellyttämä kunnan ilmoitusten, tietojen ja pöytäkirjojen julkaiseminen yleisessä tietoverkossa.

Alijäämän kattamisvelvollisuus (111 §)

Kunnan taseeseen kertyneen alijäämän kattaminen enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien velvoittaa kunnan entistä painavammin tasapainoisten tai ylijäämäis-

ten taloussuunnitelmien laadintaan. Alijäämän kattamisvelvollisuus ulotettaisiin koskemaan myös kuntayhtymiä. Kuntayhtymien tehokas taloudenhoito heijastuu myös kuntien talouden hallintaan. Siten alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottaminen kuntayhtymiin on perusteltua ja omiaan tehostamaan koko kuntakonsernin talouden hallintaa.

Vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettely (119 § ja 120 §)

Kunnan taloutta koskevan sääntelyn yhtenäistäminen tuomalla erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arvioimismenettely kuntalakiin on perusteltu muutos. Kunnan kykenemättömyys kattaa alijäämiä 111 §:ssä säädetyssä määrääjässä voi merkitä kunnan joutumista arviointimenettelyyn. Tämä lisää edelleen talouden tasapainottamisen merkitystä taloussuunnittelussa. Myös kuntayhtymä voi joutua kattamattomien alijäämiensä vuoksi arviointimenettelyn kohteeksi, tämä luo kuntayhtymiin paineita uudenlaisen talousajattelun suuntaan. Lakiluonnoksen arviointimenettelyn mahdollistavat säädökset rajaavat kuntien itsehallinnosta asemaa ja mahdollistavat valtion merkittävän puuttumisen kunnan toimintaan. Etenkin lakiluonnoksen 119 § 3 momentin kriteerit ovat kireät. Arviointimenettelyyn liittyvä mahdollisuus erityisen kuntajakoselvityksen toteuttamiseen lisää valtion mahdollisuuksia kuntien pakkoliitoksiin. Samoin lakiluonnoksen 120 § sisältää valtion vahvan mandaatin puuttua kunnallisen toimijan asemaan. Edellisestä johtuen lainvalmistelussa tulee selvittää lakiluonnoksen kyseisten pykälien yhteensopivuus kuntien perustuslaillisen itsehallinnollisen aseman kanssa.

Tarkastuslautakuntaa koskevat ehdotukset (122 §)

Tarkastuslautakunnan päätehtävinä edelleen säilyvät hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestäminen, arviointi ja muut tehtävät. Tarkastuslautakuntaa koskevat ehdotukset pitävät tarkastuslautakunnan toiminnan selkeänä. Tarkastuslautakunnan muihin tehtäviin kuuluvana uutena tehtävänä on ehdotettu tarkastuslautakunnalle sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamisen valvontaa sekä ilmoitusten käsittelyä ja vientiä valtuustolle tiedoksi, tämä on luonteva osa tarkastuslautakunnan tehtäväkenttää. Ehdotuksessa nousee esille hyvin tarkastuslautakunnan riippumaton rooli kunnanhallituksesta.

Tilintarkastus (123 §)

Tilintarkastusyhteisön valitseminen enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkistamista varten tuo tarkastustoimintaan jatkuvuutta valtuustokausien välille.

Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen kuuluminen kunnan kanssa saman tilintarkastusyhteisön tarkastustoiminnan piiriin tukee kokonaiskuvan muodostumista kuntakonsernin taloudenpidosta ja hallinnosta.

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tiedonsaantioikeus (125 §)

Tilintarkastajan tietojensaantioikeuden laajentaminen koskemaan myös kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen ja säätiöiden hallussa olevia asiakirjoja, mikäli tilintarkastaja pitää niitä tarkastustoiminnalle tarpeellisina, parantaa tilintarkastajan mahdollisuuksia hoitaa tehtäväänsä huolellisesti.

Kunnan toiminta markkinoilla (15 luku)

Lakiluonnoksen luvussa säädetään mm. kunnan toiminnan yhtiöittämisvelvoitteesta, kunnan myöntämistä lainoista, takauksista ja vakuuksista. Säädösten tavoitteena on rajata kunnan toimintaa siten, että kunnan oma toiminta ja taloudellinen vakaus eivät vaarannu tai kunta ei aiheuta häiriötä markkinoiden toiminnalle. Ehdotus määrittelee riittävällä tarkkuudella kunnan toiminnan kilpailutilanteessa markkinoilla ja antaa selkeät reunaehdot mm. kunnan kiinteistön luovutuksesta tai vuokrauksesta kilpailu-tilanteessa markkinoilla toimivalle tarjouskilpailulla. Kunnan yhtiöittämisvelvollisuus sekä yhtiöittämisvelvollisuutta koskevat poikkeukset ovat selkeästi säädetty. Pykälän 130 ehdotukset edellytyksistä, millä kunta voi myöntää lainaa, takauksia tai muita vakuuksia toisen velasta tai muusta sitoumuksesta ovat kunnan ja kunta-konsernin talouden näkökulmasta perusteltuja.

Lakiluonnoksen rakenne ja siirtymäsäännökset

Lakiluonnoksen rakenne on looginen. Luonnoksessa on otettu huomioon kuntien toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset mm. sähköiseen asiointiin ja päätöksen-tekoon liittyen.

Siirtymäsäännöksissä esitetään mm. 148 §:n (toimielimiä, johtamista, luottamushenkilöitä ja sähköisiä toimintatapoja koskevat siirtymäsäännökset) soveltamista vasta vuonna 2017 alkavasta valtuustokaudesta lukien. Lakiluonnoksen 26 §:ää nuorisovaltuustosta, 6 lukua toimielimisistä, 7 lukua kunnan johtamisesta ja kunnanhallituksesta, 74 §:ää vaalikelpoisuudesta kunnanhallitukseen, 75 §:ää vaalikelpoisuudesta muihin toimielimiin, 81 §:ää päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemasta, 82 §:ää luottamushenkilön oikeudesta saada vapaata työstään luottamustoimen hoitamista varten, 85 §:ää sidonnaisuuksien ilmoittamisesta, 109 §:ää kunnan ilmoituksista, 110 §:ää tietojen saatavuudesta yleisessä tieto-verkossa sekä 141 §:ää päätöksen tiedoksiantosta kunnan jäsenelle sovellettaisiin vuonna 2017 valittavan valtuuston toimikauden alusta lukien. Kyseiset siirtymäsäännökset ovat perusteltuja.

Edelleen lakiluonnoksen siirtymäsäännöksissä esitetään 149 §:n (alijäämän kattamista ja arviointimenettelyä koskevat siirtymäsäännökset) soveltamista ensimmäisen kerran lain voimaantulovuoden eli tilikauden 2015 taseeseen kertyneeseen alijäämään. Edelleen ko. lainkohdan 2

15.8.2014

momenttia sovellettaisiin siten, että vuoden 2015 taseeseen kertyneen alijäämän ollessa yli 500 euroa asukasta kohden alijäämän tulee kuitenkin olla katettu vasta viimeistään tilikauden 2022 tilinpäätöksessä. Siirtymäsäännöksissä on myös esitetty lakiluonnoksen 149 §:n 3 momenttia koskeva siirtymäsäännös. Kyseisillä siirtymäsäännöksillä on tavoitteena varata alijäämäiselle kunnalle riittävä aika talouden tasapainottamiseksi, joka on hyväksyttävä perustelu ja siirtymäsäännökset siltä osin oikeat.

Kuntayhtymien koskevaa arviointimenettelyä lakiluonnoksen 120 §:ää sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuoden 2015 taseeseen kertyneeseen alijäämään, jos kuntayhtymän alijäämää ei ole katettu viimeistään tilikauden 2020 tilinpäätöksessä. Myös tämä siirtymäsäännös on hyväksyttävä.

TERVOLAN KUNTA

Mika Simoska
kunnanjohtaja

Sari Tervaniemi
vs. hallintojohtaja